

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАПОШЉАВАЊУ И ОСИГУРАЊУ ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Члан 1.

У Закону о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10), члан 12. мења се и гласи:

„Члан 12.

Управни одбор управља радом Националне службе.

Управни одбор Националне службе има седам чланова.

Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава Влада, и то:

1. четири члана, укључујући и председника, на предлог министра надлежног за послове запошљавања;

2. три члана на предлог Социјално – економског савета за Републику Србију.

Чланови Управног одбора, укључујући и председника Управног одбора, именују се на период од четири године.

Управни одбор одлучује већином гласова укупног броја својих чланова.

Начин рада, овлашћења и одговорности чланова Управног одбора, као и друга питања од значаја за рад Управног одбора, уређују се статутом Националне службе.”

Члан 2.

У члану 18. после става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„Национална служба је дужна да обезбеди и организује програм увођења у посао запосленог и стручно усавршавање и оспособљавање запослених, као и проверу стручне оспособљености запослених.

Национална служба општим актом ближе уређује поступак, садржај и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених и увођења у посао запосленог.”

Члан 3.

У члану 43. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Друге мере активне политике запошљавања усмерене ка запошљавању лица из става 1. тачка 8. овог члана могу се креирати на годишњем нивоу Акционим планом, у зависности од потреба тржишта рада.”

Досадашњи став 2. који постаје став 3. мења се и гласи:

„Национална служба општим актом ближе уређује критеријуме, начин и друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања.”

Члан 4.

У члану 44. став 4. речи: „материјално обезбеђење” замењују се речима: „новчану социјалну помоћ”.

Члан 5.

У члану 53. став 3. после речи: „право на обавезне уџбенике и трошкове превоза” додају се запета и речи: „као и право на новчану помоћ у зависности од мере, на начин и”, а после речи: „у висини утврђеној” додају се речи: „општим актом Националне службе и”.

Члан 6.

У члану 58. став 2. брише се.

Досадашњи став 3. постаје став 2.

Члан 7.

У члану 67. став 1. тачка 1. подтачка 1) речи: „у процесу рационализације, реструктурирања и припреме за приватизацију” бришу се.

После става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Незапослени коме је радни однос, односно осигурање престало његовом вољом или кривицом, односно ако је радни однос престао својевољним опредељивањем за отпремнину, новчану накнаду или посебну новчану накнаду по одлуци Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, у већем износу од висине отпремнине утврђене Законом о раду, може остварити право на новчану накнаду ако поново испуни услове из члана 66. овог закона.”

Члан 8.

Члан 69. мења се и гласи:

„Члан 69.

„Основица за утврђивање висине новчане накнаде јесте просечна зарада, односно плата или накнада зараде, односно накнада плате која је незапосленом исплаћена у складу са законом у последњих 12 месеци који претходе месецу у којем је престало осигурање.

Ако зарада није исплаћена или је исплаћена у износу нижем од основице на коју је обрачунат допринос, основицу за утврђивање висине новчане накнаде чини основица на коју је обрачунат допринос за обавезно осигурање за случај незапослености и за коју је поднета појединачна пореска пријава надлежном органу, у складу са законом.

Ако незапосленом у периоду из става 1. овог члана није обрачунат допринос за обавезно осигурање за случај незапослености и није поднета појединачна пореска пријава надлежном органу у складу са законом, висина новчане накнаде утврђује се у најнижем износу, у складу са законом.”

Члан 9.

У члану 70. после става 2. додаје се став 3. који гласи:

„Новчана накнада из става 2. овог члана одређује се на основу минималне цене рада, утврђене у складу са прописима о раду, за месец у којем

се врши исплата – на основу броја радних часова за месец за који се врши исплата новчане накнаде.”

Члан 10.

У члану 72. после става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Испуњеност услова за остваривање права на пензију, по основу стажа осигурања, незапослени доказује појединачним актом организације надлежне за пензијско и инвалидско осигурање.”

Досадашњи став 4. постаје став 5.

Члан 11.

У члану 75. став 1. тачка 3. после речи: „затвора,” додају се речи: „трајања притвора,”.

Члан 12.

После члана 80. додаје се нови члан 80а, који гласи:

„Члан 80а

Незапослени коме је извршена исплата новчане накнаде на коју није имао право, дужан је да Националној служби врати примљене износе.

Правоснажно, односно коначно решење Националне службе којим се незапослени обавезује да врати примљене износе из става 1. овог члана је извршна исправа у складу са законом којим је уређен поступак извршења и обезбеђења.

Национална служба има право на поврат уплаћеног доприноса за пензијско и инвалидско и здравствено осигурање, у складу са законом.”

Члан 13.

У члану 83. после тачке 3. додају се тачка и запета и тачка 4. која гласи:

„4. лицу привремено спреченом за рад, сагласно другим оправданим разлозима у складу са општим актом Националне службе”.

Члан 14.

У члану 85. став 2. речи: „и важећу радну дозволу” бришу се.

Члан 15.

У члану 92. став 3. мења се и гласи:

„Подаци из става 1. овог члана преузимају се из јединствене базе Централног регистра обавезног социјалног осигурања.”

Члан 16.

После члана 98. додаје се нови члан 98а, који гласи:

„Члан 98а

Агенција у поступку посредовања за запошљавање у иностранству сноси одговорност према лицима која се запошљавају у иностранству за законитост њиховог запошљавања и за услове рада који морају одговорати законодавству земље у којој посредују.

Агенција је одговорна према лицима којима је посредовала за запошљавање у иностранству у случајевима када дође до њиховог превременог повратка из земље у коју су упућена на рад, без воље и кривице лица, као и за насталу штету коју лица претрпе, а која је узрокована погрешним информацијама о битним елементима услова живота и рада у земљи у коју су лица упућена на рад.”

Члан 17.

У члану 103. став 1. после тачке 5. додају се тачка и запета и тачка 6. која гласи:

„6. обавља послове посредовања за запошљавање у иностранству супротно члану 98а став 2.”

Члан 18.

Лица која су до дана ступања на снагу овог закона остварила права у складу са прописима и општим актима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, остварују права у обиму и на начин утврђен тим прописима и општим актима.

Поступци започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10).

Члан 19.

Национална служба ускладиће општа акта са овим законом у року од три месеца од дана његовог ступања на снагу.

Члан 20.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ

Уставни основ за доношење овог закона којим се уређује запошљавање и осигурање за случај незапослености садржан је у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, према коме Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем у области запошљавања.

II. Разлози за доношење закона

Основни разлог за доношење овог закона јесте детаљније уређивање појединих питања у циљу ефикаснијег спровођења прописа у пракси. Предложеним изменама и допунама Закона доприноси се спровођењу активности за реорганизацију Националне службе за запошљавање и редизајн активних мера запошљавања, односно даје се могућност за креирање нових мера и програма у зависности од потреба локалних тржишта рада.

У циљу рационализације, као и мера штедње односно смањења трошкова на свим нивоима, предложено је смањење броја чланова Управног одбора Националне службе за запошљавање са садашњих девет на седам чланова. Поред тога, у циљу унапређења рада Националне службе за запошљавање и повећања учинка саветника предлажу се измене које треба да допринесу успостављању система континуираног подизања капацитета рада запослених у Националној служби за запошљавање, а ради подизања квалитета услуге послодавцима и незапосленим лицима.

Даље, имајући у виду неповољну ситуацију на тржишту рада у Републици Србији, као и велики број незапослених лица, а пре свега лица која припадају различитим категоријама теже запошљивих лица, потребно је омогућити да се, Акционим планом запошљавања који Влада доноси на годишњем нивоу, предлажу нове мере и програми у складу са потребама локалног тржишта рада и на основу анализе ефеката претходно спроведених мера. На тај начин предложеним изменама се унапређује процес креирања мера и програма активне политике запошљавања бољом анализом и коришћењем постојећих података, што су све активности које се спроводе уз подршку Светске банке.

Предлогом закона је потребно детаљније уредити услове за остваривање права на новчану накнаду за случај незапослености одређених категорија незапослених лица (нпр. вишак запослених, запослени којима је радни однос престао њиховом вољом или кривицом) и уједно спречити злоупотребе приликом примене Закона у пракси.

Предложеним изменама, обавеза вођења евиденције обвезника доприноса за случај незапослености ће се водити на основу података који се преузимају из Централног регистра. Законом о Централном регистру обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 44/14), прописано је, да се у Јединствену базу Централног регистра уносе подаци о осигуранику, осигурању и обвезнику плаћања доприноса, а Национална служба за запошљавање, као организација обавезног социјалног осигурања један је од корисника података унетих у Централни регистар, односно из истог преузима податке о обвезницима уплате доприноса за осигурање за случај незапослености.

У односу на постојећи начин уређења обавеза и одговорности агенције за запошљавање, потребно је детаљније прецизирати обавезе и одговорности у смислу одговорности према лицима којима су посредовале за запошљавање у иностранству, а нарочито у случајевима када дође до њиховог превременог повратка из земље у коју су упућена на рад, као и за насталу штету коју запослени претрпи, а која је узрокована погрешним информацијама о битним елементима услова живота и рада у земљи у коју је лице упућено на рад.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Чланом 1. мења се постојећи члан 12. којом је уређен састав Управног одбора. Министарство надлежно за послове запошљавања, у складу са Законом врши надзор над радом Националне службе. Предлогом закона је утврђен састав Управног одбора, као и именовање и разрешавање председника и чланова Управног одбора. Смањује се број чланова Управног одбора са садашњих девет на седам, у циљу рационализације. Три члана предлаже Социјално – економски савет, а четири члана предлаже министар надлежан за послове запошљавања, укључујући и председника.

Чланом 2. Предлога закона омогућава се једнообразно и ефикасније обављање послова запошљавања. Запослени је дужан да се стално усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања обављања послова запошљавања, као и стицања компетенција потребних за рад, у складу са општим принципима и стандардима. Национална служба ће општим актом утврдити облике стручног усавршавања, приоритетне области за стручно усавршавање, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања и др. Допуна члана 18. Закона је и резултат активности отпочетих на реорганизацији рада и унапређењу учинка услуга и мера Националне службе за запошљавање које се спроводе уз подршку Светске банке.

Чланом 3. Предлога закона омогућава се флексибилније креирање мера активне политике запошљавања у зависности од потреба тржишта рада, с обзиром да се мере активне политике запошљавања креирају Националним акционим планом запошљавања. Такође, наведена измена је неопходна како би се унапредио процес креирања мера и програма активне политике запошљавања, коришћењем података о ефектима спроведених мера. Наиме, потребно је да се мере, на основу резултата анализе о њиховим ефектима, редовно мењају, унапређују и по потреби уводе нове, а све у циљу ефикаснијег и ефективнијег коришћења ограничених средстава која се издвајају за мере активне политике запошљавања. Осим наведеног, за разлику од досадашњег законског решења омогућава се Националној служби да поред критеријума и начина спровођења мера активне политике запошљавања, уреди и део који се односи на друга питања за спровођење мера активне политике запошљавања, пре свега трошкове мера. Друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања подразумевају пре свега трошкове мера активне политике запошљавања, односно средства која су потребна да би се мере активне политике запошљавања могле спровести, а које су предвиђене Националним акционим планом запошљавања за сваку календарску годину. Трошкови мера активне политике запошљавања су средства која су потребна да би се мера активне политике запошљавања могла реализовати.

Врста трошкова се утврђује напред наведеним Националним акционим планом запошљавања и Правилником о начину и критеријумима за спровођење

мера активне политике запошљавања, општим актом Националне службе за запошљавање.

Примера ради, код мере активне политике запошљавања – Додатно образовање и обука – под трошковима се подразумева новчана помоћ, трошкови осигурања за случај повреде на раду и професионалне болести и трошкови превоза на коју имају право незапослени полазници обуке, незапослени укључени у стручну праксу, трошкови организовања обуке за тржиште рада који се плаћају извођачу обуке или послодавцу уколико се обука спроводи на захтев послодавца, под условима прописаним законом. Накнаду трошкова зараде укључених у програм стицање практичних знања.

Код мере активне политике запошљавања – Јавни радови – под трошковима се подразумевају трошкови зараде лица ангажованих на јавном раду, трошкови спровођења јавног рада и трошкови превоза за ангажована лица.

Код мера активне политике запошљавања особа са инвалидитетом под трошковима се подразумевају трошкови рефундације зараде лицу кога послодавац који је запослио незапослену особу са инвалидитетом ангажује у циљу пружања подршке на радном месту особи са инвалидитетом, радна асистенција.

Висину ових трошкова и временски период за који се врше исплате утврђује Национална служба за запошљавање програмом рада. Влада даје сагласност на програм рада Националне службе за запошљавање. Висина трошкова условљена је пре свега расположивим средствима у финансијском плану Националне службе за запошљавање за сваку календарску годину, као и планираним обухватом незапослених појединим врстама мера активне политике запошљавања.

Чланом 4. Предлога закона је извршено усклађивање појмова са Законом о социјалној заштити.

Чланом 5. Предлога закона, као једно од права за време трајања мера додатног образовања и обуке, поред трошкова уџбеника и превоза, предлаже се и новчана помоћ, коју би Национална служба исплаћивала незапосленом, на име покривања трошкова које лице има за време оспособљавања, односно обучавања, како би незапослени био мотивисан за укључивање и активно учешће на програму. Додатно образовање и обука подразумевају низ мера које имају за циљ оспособљавање за самосталан рад у струци незапослених лица, стручну праксу, различите врсте обука и слично. У зависности од врсте програма и нивоа образовања незапосленог, програми обучавања трају и до шест месеци, а програми оспособљавања за самосталан рад у струци и до две године. Програми се реализују у реалном радном окружењу код послодавца и најчешће подразумевају стицање практичних знања и радно ангажовање у пуном радном времену. Право на новчану помоћ у интересу је како незапосленог, тако и послодавца. Крајњи ефекат је да ће више лица бити квалитетније обучено, те да ће се лакше укључивати у процес рада приликом запошљавања.

Чланом 6. Предлога закона брише се члан 58. став 2. Закона, односно омогућава се спровођење јавних радова као мере активне политике запошљавања и закључивањем других уговора, у складу са прописима из области рада и јавним конкурсом. Наиме, потребно је побољшати обухват лица која ће бити укључена у програм јавних радова.

Чланом 7. уређују се услови за поновно остваривање права на новчану накнаду за осигурање за случај незапослености (у даљем тексту: новчана

накнада) и уједно се спречавају до сада уочене злоупотребе у примени члана 67. Закона. Имајући у виду да је Законом о приватизацији предвиђено да се процес приватизације оконча до 31. децембра 2015. године, те да ће услед овог процеса великом броју запослених престати радни однос по основу вишка запослених, потребно је хитно прецизирати одредбе овог закона које се односе на остваривање права на новчану накнаду. Наиме, лица којима је радни однос престао уз исплату новчане накнаде, односно отпремнине у складу са одлуком Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, као и запослени којима је радни однос престао њиховом вољом или кривицом, заснивају радни однос на одређено, у пракси често веома кратко време (од два до шест дана), а затим у договору са послодавцем, раскину радни однос по основу којег остварују право на новчану накнаду за случај незапослености, на коју иначе не би имали право. Предложеним изменама и допунама, спречиле би се напред наведене злоупотребе Закона. Наведеном изменом прецизирано је да ова лица могу остварити право на новчану накнаду за случај незапослености, тек уколико испуне услове из члана 66. Закона, односно поново буду у осигурању најмање 12 месеци непрекидно или са прекидима у последњих 18 месеци.

Чланом 8. прецизира се шта се сматра основицом за утврђивање висине новчане накнаде за случај незапослености. У постојећој законској одредби није дато одређење да ли се ради о исплаћеној или само обрачунатој заради, што је омогућило различито тумачење шта се има сматрати основицом за утврђивање висине новчане накнаде. Предложено решење прецизира законску одредбу полазећи од новчане накнаде као права из осигурања за случај незапослености, због чега би основица за утврђивање висине новчане накнаде требало да буде основица на коју је обрачунат и плаћен допринос за осигурање за случај незапослености. Потребно је да послодавац исплаћује зараду која је утврђена уговором о раду и да иста представља и основицу за уплату доприноса. У случају да зарада није исплаћена, или је исплаћена у нижем износу од износа на који је обрачунат допринос, основица за утврђивање висине новчане накнаде била би основица на коју је обрачунат допринос за обавезно осигурање за случај незапослености и за коју је поднета појединачна пореска пријава надлежном органу, у складу са законом. Истовремено заштићени су осигураници којима није исплаћена зарада и није обрачунат и пријављен допринос за осигурање за случај незапослености, којима ће се новчана накнада утврдити у минималном износу прописаном законом. На овај начин спречиле би се злоупотребе у пракси.

Чланом 9. прецизира се начин обрачуна новчане накнаде за случај незапослености. Новчана накнада се исплаћује за месец који претходи месецу у коме се исплата врши, а постојећа законска одредба прописује да иста не може бити виша од 160% нити нижа од 80% минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду за месец у којем се врши исплата новчане накнаде, што оставља могућност за различито тумачење. Национална служба је до сада за обрачун новчане накнаде користила просечан број часова за сваки месец, али је то често био основ за судске спорове. Предложеним решењем би се отклонила могућност различитог тумачења приликом обрачуна и исплате новчане накнаде, односно прецизирано је да се новчана накнада одређује на основу минималне цене рада, која важи за месец у којем се врши исплата новчане накнаде, а на основу броја радних часова за месец за који се врши исплата новчане накнаде.

Чланом 10. додаје се нови став у члану 72. Закона, којом би се спречили проблеми у пракси у вези са остваривањем права на новчану накнаду за случај незапослености у трајању од 24 месеца до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију у складу са прописима о пензијском и

инвалидском осигурању. Наиме, наведеном изменом услов за остваривање наведеног права на новчану накнаду утврђивао би се на основу одговарајућег појединачног акта Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Овим законским решењем би се спречили уочени проблеми у пракси, јер у већем броју случајева подаци унети у радну књижицу од стране послодаваца и поред чињенице да се ради о јавној исправи, често нису у сагласности са подацима који се налазе у матичној евиденцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а на основу којих се остварује право на пензију и право на новчану накнаду у трајању од 24 месеца.

Чланом 11. извршена је допуна у члану 75. став 1. тачка 3. Закона, где је приликом одлучивања о обустави исплате новчане накнаде за време за које мирују права по основу незапослености, као један од разлога за обуставу исплате новчане накнаде предвиђен и притвор.

Чланом 12. предлаже се допуна Закона, с обзиром да постојеће законско решење не даје могућност Националној служби да изврши наплату потраживања на име неосновано исплаћеног износа новчане накнаде, сходно одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу. Предложеном допуном Национална служба стиче могућност да потраживање наплати посредством суда, у поступку извршења на основу правоснажне одлуке донете у управном поступку, која има снагу извршне исправе, без вођења парничног поступка. Поред наведеног Национална служба ће имати и правни основ да од Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Републичког фонда за здравствено осигурање потражује обрачунате и уплаћене износе доприноса за ова лица.

Чланом 13. мења се члан 83. Закона где се после тачке 3. додаје тачка 4. која гласи: „лицу привремено спреченом за рад, сагласно другим оправданим разлозима у складу са општим актом Националне службе”. Наведеном изменом даје се могућност детаљнијег уређења вођења посебне евиденције незапослених лица, имајући у виду да се приликом обављања послова посредовања, поред случајева утврђених прописима о здравственом осигурању, у пракси често јављају и други оправдани случајеви када су незапослена лица привремено спречена за рад (нпр. брига о члану породице). Из наведених разлога потребно је омогућити детаљније уређење начина вођења посебне евиденције општим актом Националне службе. Циљ овог члана јесте да се појача рад саветника у Националној служби за запошљавање са незапосленима који активно траже посао, те да са њима раде интензивније на процени запошљивости и прављењу индивидуалног плана запошљавања, у циљу бољег мотивисања за укључивање у мере и прихватање посла.

Чланом 14. врши се усклађивање са Законом о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, број 128/14) и Правилником о дозволама за рад („Службени гласник РС”, број 136/14).

Чланом 15. мења се члан 92. став 3. Закона, с обзиром да је Законом о Централном регистру обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 44/14), прописано да се у Јединствену базу Централног регистра уносе подаци о осигуранику, осигурању и обвезнику плаћања доприноса, а Национална служба за запошљавање, као организација обавезног социјалног осигурања један је од корисника података унетих у Централни регистар, односно из истог преузима податке о обвезницима уплате доприноса за осигурање за случај незапослености.

Чланом 16. додаје се нови члан 98а којим се детаљније уређују обавезе и одговорности носиоца послова запошљавања у поступку посредовања за запошљавање у иностранству. Наиме, носиоци послова запошљавања

приликом посредовања у запошљавању су у обавези да поступају у складу са начелом бесплатности, односно своје услуге могу да наплаћују од послодавца, а не од лица коме посредују у запошљавању. Даље, Предлогом закона је прописано да агенције достављају министарству обавештење о лицима која се запошљавају у иностранству, њиховом броју и структури и друге податке у вези са запошљавањем у иностранству пре одласка на рад у иностранство. Носиоци послова запошљавања, у обавези су да у поступку посредовања у запошљавању у иностранству обезбеде заштиту лица која се запошљавају у иностранству, а која подразумева најмање једнак третман по основу рада са држављанима државе запослења. Међутим, и поред наведене обавезе, у пракси су уочене неправилности у раду пре свега агенција за запошљавање, у поступку посредовања у запошљавању у иностранству, које се огледају у недовољној информисаности о могућностима и условима за запошљавање, условима рада и живота у иностранству, правима и обавезама на раду, облицима и начину заштите у складу са уговором о раду, као и правима по повратку са рада из иностранства. Такође, неправилности се огледају и у не испуњавању обавезе агенција у вези са обезбеђивањем потребних радних дозвола и друге неопходне документације за запошљавање у иностранству, трошкова превоза и др. Напомињемо да и упоредно законодавство других земаља (нпр. Хрватска и др.) садржи одредбе о одговорности агенција за запошљавање. Поред тога, Законом о потврђивању Конвенције Међународне организације рада број 181 о приватним агенцијама за запошљавање („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 2/13), прописана је заштита радника којима агенција за запошљавање посредује за запошљавање у иностранству, као и да се законом и прописима предвиде одговарајуће казне за агенције за запошљавање које се баве противправним радњама и злоупотребом.

Чланом 17. прописује се прекршај агенцији за запошљавање која обавља послове запошљавања у иностранству супротно члану 98а став 2.

Чланом 18. уређен је прелазни режим, и то тако да лица која су до дана ступања на снагу овог закона остварила права у складу са прописима и општим актима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, остварују права у обиму и на начин утврђен тим прописима и општим актима. Поступци започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10).

Чланом 19. предвиђена је обавеза Националне службе за запошљавање да начин рада и општа акта усклади са одредбама овог закона у року од три месеца од дана његовог ступања на снагу.

Чланом 20. уређује се ступање на снагу закона у року од осам дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. Процена финансијских средстава

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства, имајући у виду да се средства за спровођење мера активне политике запошљавања обезбеђују на годишњем нивоу, а да се остваривање права на поједине мере омогућава у оквиру обезбеђених средстава.

Такође, за обрачун и исплату новчане накнаде за случај незапослености додатна средства нису потребна, односно обезбеђена су средства Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину („Службени гласник РС”, број 142/14).

Законом о буџету Републике Србије за 2015. године у члану 7, Раздео 28 – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Програм 0801 – Запошљавање и уређење система рада и радно правних односа, Функција 412 – Општи послови по питању рада, Програмска активност/Пројекат 0002 – Активна политика запошљавања, Економска класификација 464 – Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања, утврђен је износ од 2.800.000.000,00 динара за трансфер Националној служби за запошљавање за финансирање програма и мера активне политике запошљавања. Финансијским планом за 2015. годину, са пројекцијама за 2016. и 2017. годину, за финансирање програма и мера активне политике запошљавања планирана су средства у износу од по 2.800.000.000,00 динара.

V. Разлози за доношење закона по хитном поступку

Доношење овог закона се предлаже, у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – званично пречишћен текст), по хитном поступку, како би се спречиле штетне последице по рад органа и организација, буџет Републике Србије у вези са остваривањем права на новчану накнаду од стране више хиљада корисника, као и боља заштита грађана Републике Србије при одласку на рад у иностранство.

VI. Преглед одредаба закона које се мењају, односно допуњују

Члан 12.

~~Управни одбор управља радом Националне службе.~~

~~Управни одбор Националне службе има 9 чланова.~~

~~Чланове управног одбора и међу њима председника именује и разрешава Влада, и то:~~

~~1. четири члана на предлог министра надлежног за послове запошљавања, од којих су најмање два из састава министарства надлежног за послове запошљавања (у даљем тексту: Министарство);~~

~~2. четири члана на предлог Социјално економског савета за Републику Србију, од којих два представника синдиката и два представника послодаваца;~~

~~Директор Националне службе је по функцији члан управног одбора.~~

~~Чланови управног одбора именују се на период од четири године.~~

~~Управни одбор одлучује већином гласова укупног броја својих чланова.~~

~~Начин рада, овлашћења и одговорности чланова Управног одбора, као и друга питања од значаја за рад Управног одбора, уређују се статутом Националне службе.~~

~~УПРАВНИ ОДБОР УПРАВЉА РАДОМ НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ.~~

~~УПРАВНИ ОДБОР НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ ИМА СЕДАМ ЧЛАНОВА.~~

ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВЕ УПРАВНОГ ОДБОРА ИМЕНУЈЕ И РАЗРЕШАВА ВЛАДА, И ТО:

1. ЧЕТИРИ ЧЛАНА, УКЉУЧУЈУЋИ И ПРЕДСЕДНИКА, НА ПРЕДЛОГ МИНИСТРА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ ЗАПОШЉАВАЊА;

2. ТРИ ЧЛАНА НА ПРЕДЛОГ СОЦИЈАЛНО – ЕКОНОМСКОГ САВЕТА ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ.

ЧЛАНОВИ УПРАВНОГ ОДБОРА, УКЉУЧУЈУЋИ И ПРЕДСЕДНИКА УПРАВНОГ ОДБОРА, ИМЕНУЈУ СЕ НА ПЕРИОД ОД ЧЕТИРИ ГОДИНЕ.

УПРАВНИ ОДБОР ОДЛУЧУЈЕ ВЕЋИНОМ ГЛАСОВА УКУПНОГ БРОЈА СВОЈИХ ЧЛАНОВА.

НАЧИН РАДА, ОВЛАШЋЕЊА И ОДГОВОРНОСТИ ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА, КАО И ДРУГА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАД УПРАВНОГ ОДБОРА, УРЕЂУЈУ СЕ СТАТУТОМ НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ.

Члан 18.

Послове утврђене законом, статутом и другим општим актима Националне службе, обављају запослени у Националној служби.

Лица која обављају послове запошљавања у Националној служби морају имати положен испит за рад у запошљавању.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЈЕ ДУЖНА ДА ОБЕЗБЕДИ И ОРГАНИЗУЈЕ ПРОГРАМ УВОЂЕЊА У ПОСАО ЗАПОСЛЕНОГ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ И ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ, КАО И ПРОВЕРУ СТРУЧНЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ОПШТИМ АКТОМ БЛИЖЕ УРЕЂУЈЕ ПОСТУПАК, САДРЖАЈ И ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА И ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ И УВОЂЕЊА У ПОСАО ЗАПОСЛЕНОГ.

Члан 43.

Мере активне политике запошљавања су активности усмерене ка унапређењу запослености, и то:

1. у посредовању у запошљавању лица која траже запослење;
2. у професионалној оријентацији и саветовању о планирању каријере;
3. субвенције за запошљавање;
4. подршка samozapošljavanju;
5. додатно образовање и обука;
6. подстицаји за кориснике новчане накнаде;
7. јавни радови;
8. друге мере усмерене ка запошљавању лица која траже запослење.

ДРУГЕ МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА УСМЕРЕНЕ КА ЗАПОШЉАВАЊУ ЛИЦА ИЗ СТАВА 1. ТАЧКА 8. ОВОГ ЧЛАНА МОГУ СЕ КРЕИРАТИ НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ АКЦИОНИМ ПЛАНОМ, У ЗАВИСНОСТИ ОД ПОТРЕБА ТРЖИШТА РАДА.

~~Национална служба општим актом ближе уређује критеријуме и начин спровођења мера активне политике запошљавања.~~

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ОПШТИМ АКТОМ БЛИЖЕ УРЕЂУЈЕ КРИТЕРИЈУМЕ, НАЧИН И ДРУГА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА.

Члан 44.

Посредовањем у запошљавању, у смислу овог закона, сматрају се послови повезивања лица које тражи запослење са послодавцем ради заснивања радног односа или другог радног ангажовања.

Послови посредовања у запошљавању обухватају:

1. повезивање понуде и тражње на тржишту рада;
2. прелиминарну селекцију лица која траже запослење, узимајући у обзир услове за рад на одређеном послу код послодавца, као и врсту и ниво образовања, занимање, знања и вештине и радно искуство лица које тражи запослење;
3. саветовање усмерено на избор одговарајућих послова и технике активног тражења посла;
4. утврђивање индивидуалног плана запошљавања са незапосленим;
5. упућивање лица које тражи запослење послодавцу ради избора за заснивање радног односа или другог радног ангажовања.

У поступку посредовања у запошљавању незапослено лице има предност над лицем које тражи промену запослења.

Незапослени који остварује право на материјално—обезбеђење НОВЧАНУ СОЦИЈАЛНУ ПОМОЋ у складу са законом, има право на накнаду трошкова слања пријаве за запослење, као и трошкова јавног превоза ради разговора о запошљавању са послодавцем.

Члан 53.

Незапослени је дужан да прихвати одговарајуће додатно образовање и обуку на коју га Национална служба упути у циљу запошљавања или повећања могућности за запошљавање, у складу са индивидуалним планом запошљавања.

Уговором закљученим између Националне службе и незапосленог утврђују се права и обавезе незапосленог упућеног на додатно образовање и обуку.

Незапослени кога је Национална служба упутила на додатно образовање и обуку има право на обавезне уџбенике и трошкове превоза, КАО И ПРАВО НА НОВЧАНУ ПОМОЋ У ЗАВИСНОСТИ ОД МЕРЕ, НА НАЧИН И У висини утврђеној ОПШТИМ АКТОМ НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ И уговором из става 2. овог члана.

Лица која заврше додатно образовање и обуку добијају исправу о оспособљености за обављање послова за које су обучени.

Члан 58.

Јавне радове спроводи послодавац извођач јавног рада, кога одређује Национална служба, на основу јавног конкурса.

~~Послодавац који спроводи јавне радове закључује са незапосленим уговор о раду на одређено време.~~

Национална служба на јавне радове првенствено укључује теже запошљивог незапосленог и незапосленог у стању социјалне потребе.

Члан 67.

Незапослени има право на новчану накнаду у случају престанка радног односа или престанка обавезног осигурања, по основу:

1. престанка радног односа отказом од стране послодавца, у складу са прописима о раду, и то:

1) ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла, у складу са законом, осим лица која су се, у складу са одлуком Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених у процесу рационализације, реструктурирања и припреме за приватизацију, својевољно определила за новчану накнаду или посебну новчану накнаду – у већем износу од висине отпремнине утврђене Законом о раду,

2) ако запослени не остварује резултате рада, односно нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради;

2. престанка радног односа на одређено време, привремених и повремених послова, пробног рада;

3. престанка функције изабраних, именованих и постављених лица, уколико није остварено право на мировање радног односа или накнаду плате, у складу са законом;

4. преноса оснивачких права власника, односно члана привредног друштва;

5. отварања стечаја, покретања ликвидационог поступка и у другим случајевима престанка рада послодавца, у складу са законом;

6. премештаја брачног друга, у складу са посебним прописима;

7. престанка радног односа у иностранству, у складу са законом, односно међународним споразумом.

НЕЗАПОСЛЕНИ КОМЕ ЈЕ РАДНИ ОДНОС, ОДНОСНО ОСИГУРАЊЕ ПРЕСТАЛО ЊЕГОВОМ ВОЉОМ ИЛИ КРИВИЦОМ, ОДНОСНО АКО ЈЕ РАДНИ ОДНОС ПРЕСТАО СВОЈЕВОЉНИМ ОПРЕДЕЉИВАЊЕМ ЗА ОТПРЕМНИНУ, НОВЧАНУ НАКНАДУ ИЛИ ПОСЕБНУ НОВЧАНУ НАКНАДУ ПО ОДЛУЦИ ВЛАДЕ О УТВРЂИВАЊУ ПРОГРАМА РЕШАВАЊА ВИШКА ЗАПОСЛЕНИХ, У ВЕЋЕМ ИЗНОСУ ОД ВИСИНЕ ОТПРЕМНИНЕ УТВРЂЕНЕ ЗАКОНОМ О РАДУ, МОЖЕ ОСТВАРИТИ ПРАВО НА НОВЧАНУ НАКНАДУ АКО ПОНОВО ИСПУНИ УСЛОВЕ ИЗ ЧЛАНА 66. ОВОГ ЗАКОНА.

Члан 69.

~~Основица за утврђивање висине новчане накнаде јесте просечна зарада, односно плата или накнада зараде незапосленог у складу са законом у последњих шест месеци који претходе месецу у којем је престао радни однос, односно осигурање.~~

ОСНОВИЦА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ВИСИНЕ НОВЧАНЕ НАКНАДЕ ЈЕСТЕ ПРОСЕЧНА ЗАРАДА, ОДНОСНО ПЛАТА ИЛИ НАКНАДА ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДА ПЛАТЕ КОЈА ЈЕ НЕЗАПОСЛЕНОМ ИСПЛАЋЕНА У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ У ПОСЛЕДЊИХ 12 МЕСЕЦИ КОЈИ ПРЕТХОДЕ МЕСЕЦУ У КОЈЕМ ЈЕ ПРЕСТАЛО ОСИГУРАЊЕ.

АКО ЗАРАДА НИЈЕ ИСПЛАЋЕНА ИЛИ ЈЕ ИСПЛАЋЕНА У ИЗНОСУ НИЖЕМ ОД ОСНОВИЦЕ НА КОЈУ ЈЕ ОБРАЧУНАТ ДОПРИНОС, ОСНОВИЦУ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ВИСИНЕ НОВЧАНЕ НАКНАДЕ ЧИНИ ОСНОВИЦА НА КОЈУ ЈЕ ОБРАЧУНАТ ДОПРИНОС ЗА ОБАВЕЗНО ОСИГУРАЊЕ ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗА КОЈУ ЈЕ ПОДНЕТА ПОЈЕДИНАЧНА ПОРЕСКА ПРИЈАВА НАДЛЕЖНОМ ОРГАНУ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

АКО НЕЗАПОСЛЕНОМ У ПЕРИОДУ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА НИЈЕ ОБРАЧУНАТ ДОПРИНОС ЗА ОБАВЕЗНО ОСИГУРАЊЕ ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И НИЈЕ ПОДНЕТА ПОЈЕДИНАЧНА ПОРЕСКА ПРИЈАВА НАДЛЕЖНОМ ОРГАНУ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ, ВИСИНА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ УТВРЂУЈЕ СЕ У НАЈНИЖЕМ ИЗНОСУ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

Члан 70.

Новчана накнада утврђује се у висини од 50% основице из члана 69. овог закона.

Новчана накнада из става 1. овог члана не може бити виша од 160% нити нижа од 80% минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду за месец у којем се врши исплата новчане накнаде.

НОВЧАНА НАКНАДА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ОДРЕЂУЈЕ СЕ НА ОСНОВУ МИНИМАЛНЕ ЦЕНЕ РАДА, УТВРЂЕНЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА О РАДУ, ЗА МЕСЕЦ У КОЈЕМ СЕ ВРШИ ИСПЛАТА – НА ОСНОВУ БРОЈА РАДНИХ ЧАСОВА ЗА МЕСЕЦ ЗА КОЈИ СЕ ВРШИ ИСПЛАТА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ.

Члан 72.

Новчана накнада исплаћује се незапосленом:

1. три месеца, ако има стаж осигурања од једне до пет година;
2. шест месеци, ако има стаж осигурања од пет до 15 година;
3. девет месеци, ако има стаж осигурања од 15 до 25 година;
4. дванаест месеци, ако има стаж осигурања дужи од 25 година.

Годином стажа осигурања, у смислу става 1. овог члана, сматра се навршених 12 месеци за које је обвезник доприноса био обавезно осигуран.

Изузетно, новчана накнада припада незапосленом у трајању од 24 месеца, уколико незапосленом до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању, недостаје до две године.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ПЕНЗИЈУ, ПО ОСНОВУ СТАЖА ОСИГУРАЊА, НЕЗАПОСЛЕНИ ДОКАЗУЈЕ ПОЈЕДИНАЧНИМ АКТОМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАДЛЕЖНЕ ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ.

Корисник новчане накнаде дужан је да се лично јавља Националној служби ради обавештавања о могућностима и условима запослења и посредовања у запошљавању сваких 30 дана, у складу са индивидуалним планом запошљавања.

Члан 75.

Исплата новчане накнаде обуставља се за време за које мирују права по основу незапослености, и то:

1. трајања уговора о обављању привремених и повремених послова;
2. одслужења или дослужења војног рока;
3. издржавања казне затвора, ТРАЈАЊА ПРИТВОРА, изречене мере безбедности, васпитне или заштитне мере, у трајању до шест месеци;
4. боравка у иностранству у случају када је незапослени или његов брачни друг упућен на рад у иностранство у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње у дипломатска, конзуларна и друга представништва.

По престанку разлога из става 1. овог члана, незапослени остварује право на исплату новчане накнаде за преостало време за које је признато право на новчану накнаду ако се пријави и поднесе захтев за остваривање права у року од 30 дана.

ЧЛАН 80А

НЕЗАПОСЛЕНИ КОМЕ ЈЕ ИЗВРШЕНА ИСПЛАТА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ НА КОЈУ НИЈЕ ИМАО ПРАВО, ДУЖАН ЈЕ ДА НАЦИОНАЛНОЈ СЛУЖБИ ВРАТИ ПРИМЉЕНЕ ИЗНОСЕ.

ПРАВОСНАЖНО, ОДНОСНО КОНАЧНО РЕШЕЊЕ НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ КОЈИМ СЕ НЕЗАПОСЛЕНИ ОБАВЕЗУЈЕ ДА ВРАТИ ПРИМЉЕНЕ ИЗНОСЕ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕ ИЗВРШНА ИСПРАВА У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ ЈЕ УРЕЂЕН ПОСТУПАК ИЗВРШЕЊА И ОБЕЗБЕЂЕЊА.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ИМА ПРАВО НА ПОВРАТ УПЛАЋЕНОГ ДОПРИНОСА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО И ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

Члан 83.

Национална служба води посебне евиденције о:

1. странцу и лицу без држављанства;
2. лицу коме мирују права по основу незапослености;
3. лицу привремено спреченом за рад, у складу са прописима о здравственом осигурању;
4. ЛИЦУ ПРИВРЕМЕНО СПРЕЧЕНОМ ЗА РАД, САГЛАСНО ДРУГИМ ОПРАВДАНИМ РАЗЛОЗИМА У СКЛАДУ СА ОПШТИМ АКТОМ НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ.

Члан 85.

Лице које тражи запослење се лично пријављује Националној служби према пребивалишту или према месту рада или престанка радног односа, ако у том месту има боравиште.

Страни држављанин или лице без држављанства може да се пријави као незапослени ако има одобрење за стални или привремени боравак и ~~важећу радну дозволу.~~

Члан 92.

Евиденција о обвезницима доприноса за случај незапослености садржи податке о:

1. обвезнику доприноса за случај незапослености;
2. осигурању запосленог;
3. престанку осигурања запосленог.

Евиденција о обвезницима доприноса за случај незапослености води се на основу пријаве обвезника доприноса, односно послодавца или другог исплатиоца прихода.

~~Евиденција о обвезницима доприноса за случај незапослености се води према месту обвезника доприноса, седишту послодавца, односно пословне јединице послодавца у којој запослени обавља посао.~~

ПОДАЦИ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ПРЕУЗИМАЈУ СЕ ИЗ ЈЕДИНСТВЕНЕ БАЗЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА ОБАВЕЗНОГ СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА.

ЧЛАН 98А

АГЕНЦИЈА У ПОСТУПКУ ПОСРЕДОВАЊА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ У ИНОСТРАНСТВУ СНОСИ ОДГОВОРНОСТ ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈА СЕ ЗАПОШЉАВАЈУ У ИНОСТРАНСТВУ ЗА ЗАКОНИТОСТ ЊИХОВОГ ЗАПОШЉАВАЊА И ЗА УСЛОВЕ РАДА КОЈИ МОРАЈУ ОДГОВАРАТИ ЗАКОНОДАВСТВУ ЗЕМЉЕ У КОЈОЈ ПОСРЕДУЈУ.

АГЕНЦИЈА ЈЕ ОДГОВОРНА ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОСРЕДОВАЛА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ У ИНОСТРАНСТВУ У СЛУЧАЈЕВИМА КАДА ДОЂЕ ДО ЊИХОВОГ ПРЕВРЕМЕНОГ ПОВРАТКА ИЗ ЗЕМЉЕ У КОЈУ СУ УПУЋЕНА НА РАД, БЕЗ ВОЉЕ И КРИВИЦЕ ЛИЦА, КАО И ЗА НАСТАЛУ ШТЕТУ КОЈУ ЛИЦА ПРЕТРПЕ, А КОЈА ЈЕ УЗРОКОВАНА ПОГРЕШНИМ ИНФОРМАЦИЈАМА О БИТНИМ ЕЛЕМЕНТИМА УСЛОВА ЖИВОТА И РАДА У ЗЕМЉИ У КОЈУ СУ ЛИЦА УПУЋЕНА НА РАД.”

Члан 103.

Новчаном казном од 200.000,00 до 600.000,00 динара казниће се за прекршај агенција за запошљавање – правно лице, ако:

1. послове запошљавања за које је добила дозволу обавља супротно одредбама овог закона (члан 6);
2. обавља послове запошљавања за које није добила дозволу (члан 20. став 1);
3. обавља послове запошљавања малолетних лица, послове запошљавања на пословима са повећаним ризиком или посредује за време штрајка (члан 20. ст. 2. и 3);
4. послове запошљавања обавља лице које није стручно оспособљено (члан 21. став 3);
5. послове запошљавања обавља лице које не испуњава услове предвиђене чланом 22. овог закона;
6. ОБАВЉА ПОСЛОВЕ ПОСРЕДОВАЊА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ У ИНОСТРАНСТВУ СУПРОТНО ЧЛАНУ 98А СТАВ 2.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 10.000,00 до 50.000,00 динара.

Новчаном казном од 50.000,00 до 400.000,00 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана и агенција за запошљавање – предузетник.

ЧЛАН 18.

ЛИЦА КОЈА СУ ДО ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА ОСТВАРИЛА ПРАВА У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА И ОПШТИМ АКТИМА КОЈИ СУ БИЛИ НА СНАЗИ ДО ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ОСТВАРУЈУ ПРАВА У ОБИМУ И НА НАЧИН УТВРЂЕН ТИМ ПРОПИСИМА И ОПШТИМ АКТИМА.

ПОСТУПЦИ ЗАПОЧЕТИ ПРЕ СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА ОКОНЧАЋЕ СЕ ПО ОДРЕДБАМА ЗАКОНА О ЗАПОШЉАВАЊУ И ОСИГУРАЊУ ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БР. 36/09 И 88/10).

ЧЛАН 19.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА УСКЛАДИЋЕ ОПШТА АКТА СА ОВИМ ЗАКОНОМ У РОКУ ОД ТРИ МЕСЕЦА ОД ДАНА ЊЕГОВОГ СТУПАЊА НА СНАГУ.

ЧЛАН 20.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.

VII. Анализа ефеката закона

1) Који су проблеми које закон треба да реши?

Имајући у виду неповољну ситуацију на тржишту рада у Републици Србији, као и велики број незапослених лица, а пре свега лица која припадају различитим категоријама теже запошљивих лица, потребно је омогућити да се, Акционим планом запошљавања који Влада доноси на годишњем нивоу, предлажу нове мере и програми у складу са потребама локалног тржишта рада и на основу анализе ефеката претходно спроведених мера. На тај начин предложеним изменама се унапређује процес креирања мера и програма активне политике запошљавања бољом анализом и коришћењем постојећих података.

Даље, у 2014. години, на основу података Националне службе за запошљавање за период јануар – новембар 2014. године исплаћена је новчана накнада, просечно месечно за 62.261 корисника права на новчану накнаду за осигурање за случај незапослености, од чега је 26.717 корисника остварило наведено право по основу престанка радног односа запослених који су утврђени као вишак у привредним друштвима у поступку реструктурирања и припреме за приватизацију.

Како Закон о приватизацији („Службени гласник РС”, број 83/14) предвиђа окончање поступка приватизације до 31. децембра 2015. године, у 2015. години очекује се значајан број радника за чијим радом ће престати потреба, а тиме још већи прилив корисника новчане накнаде. С обзиром на наведено, Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину („Службени гласник РС”, број 142/14) опредељена су средства у износу од 16.000.000.000,00 динара за решавање радноправног статуса вишка запослених. Средства за решавање вишка запослених из буџета исплаћују се у складу са одлуком коју доноси Влада.

Међутим, лица којима је радни однос престао уз исплату новчане накнаде, односно отпремнине у складу са одлуком Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, као и запослени којима је радни однос престао њиховом вољом или кривицом, заснивају радни однос на одређено, у пракси често веома кратко време (од 2 до 6 дана), а затим у договору са послодавцем, раскину радни однос по основу којег остварују право на новчану накнаду за случај незапослености, на коју иначе не би имали право.

Осим тога, из разлога честих судских спорова, потребно је прецизирати одредбе Закона које се односе на начин обрачуна, као и основицу за обрачун новчане накнаде.

Такође, у односу на постојећи начин регулисања обавеза и одговорности агенције за запошљавање, потребно је детаљније прецизирати обавезе и одговорности у смислу одговорности према лицима којима су посредовале за запошљавање у иностранству, а нарочито у случајевима када дође до њиховог превременог повратка из земље у коју су упућена на рад, као и за насталу штету коју запослени претрпи, а која је узрокована погрешним информацијама о битним елементима услова живота и рада у земљи у коју је лице упућено на рад.

2) Који су жељени циљеви доношења закона?

Основни разлог за доношење овог закона јесте детаљније уређивање појединих питања у циљу ефикаснијег спровођења прописа у пракси.

Предложеним изменама и допунама Закона доприноси се спровођењу активности за реорганизацију Националне службе за запошљавање и редизајн активних мера запошљавања, односно даје се могућност за креирање нових мера и програма у зависности од потреба локалних тржишта рада. Наиме, потребно је да се мере, на основу резултата анализе о њиховим ефектима, редовно мењају, унапређују и по потреби уводе нове, а све у циљу ефикаснијег и ефективнијег коришћења ограничених средстава која се издвајају за мере активне политике запошљавања.

Даље, у циљу рационализације, као и мера штедне односно смањења трошкова на свим нивоима, предложено је смањење броја чланова Управног одбора Националне службе за запошљавање са садашњих девет на седам чланова.

Поред тога, у циљу унапређења рада Националне службе за запошљавање и повећања учинка саветника предлажу се измене које треба да допринесу успостављању система континуираног подизања капацитета рада запослених у Националној служби за запошљавање, а ради подизања квалитета услуге послодавцима и незапосленим лицима. Национална служба ће општим актом утврдити облике стручног усавршавања, приоритетне области за стручно усавршавање, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања и др.

Такође, како би се спречиле честе злоупотребе у пракси и издвајања из буџета Републике Србије, потребно је прецизирати да лица којима је радни однос престао у складу са одлуком Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, али и запослени којима је радни однос престао њиховом вољом или кривицом, могу остварити право на новчану накнаду за случај

незапослености, тек уколико поново испуне услове из члана 66. Закона, односно поново буду у осигурању најмање 12 месеци непрекидно или са прекидима у последњих 18 месеци.

У циљу спречавања честих судских спорова, потребно је прецизирати одредбе Закона које се односе на начин обрачуна, као и основицу за обрачун новчане накнаде.

Да би се обезбедила већа заштита грађана Републике Србије приликом одласка на рад у иностранство, нарочито имајући у виду да све већи број грађана налази запослење у иностранству преко агенција за запошљавање, потребно је додатно прецизирати одредбе које се односе на заштиту грађана приликом одласка на рад у иностранство.

3) Да ли су разматране могућности за решавање проблема без доношења закона?

Предложене измене односе се на материју која се мора регулисати законом, тако да није било могуће решење проблема на други начин.

4) Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема?

Доношење овог закона се предлаже по хитном поступку, како би се спречиле штетне последице по рад органа и организација, буџет Републике Србије у вези са остваривањем права на новчану накнаду од стране више хиљада корисника, као и боља заштита грађана Републике Србије при одласку на рад у иностранство. Имајући у виду да је основни разлог за доношење овог закона детаљније уређивање појединих питања у циљу ефикаснијег спровођења прописа у пракси, затим, да се предложене измене односе на материју која се мора регулисати законом, али и хитност у поступању, произилази да друге регулаторне опције, попут доношења новог закона, или не регулаторне опције, попут информacionих кампања, такође нису могуће.

5) На кога и како ће највероватније утицати решења у закону?

Решења из овог закона ће позитивно утицати на незапослена лица која се укључују у поједине мере активне политике запошљавања. Очекивани ефекат је да ће више лица бити обухваћено различитим мерама активне политике запошљавања које су боље прилагођене потребама тржишта рада.

Такође, решења позитивно утичу на квалитет рада Националне службе за запошљавање подизањем капацитета запослених.

Са друге стране, у погледу остваривања права на новчану накнаду предложена решења утичу на број корисника новчане накнаде. У 2014. години, на основу података Националне службе за запошљавање за период јануар – новембар 2014. године исплаћена је новчана накнада, просечно месечно за 62.261 корисника права на новчану накнаду за осигурање за случај незапослености, од чега је 26.717 корисника остварило наведено право по основу престанка радног односа запослених који су утврђени као вишак у

привредним друштвима у поступку реструктурирања и припреме за приватизацију.

Имајући у виду да Закон о приватизацији („Службени гласник РС”, број 83/14) предвиђа окончање поступка приватизације до 31. децембра 2015. године, у 2015. години очекује се значајан број радника за чијим радом ће престати потреба, а тиме још већи прилив корисника новчане накнаде. С обзиром на наведено Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину („Службени гласник РС”, број 142/14) опредељена су средства у износу од 16.000.000.000,00 динара за решавање радноправног статуса вишка запослених. Средства за решавање вишка запослених из буџета исплаћују се у складу са одлуком коју доноси Влада. С тим у вези, отклањање уочених проблема у пракси приликом примене важећег Закона, у вези са остваривањем права на накнаду за случај незапослености, имаће позитивне ефекте и на буџет Републике Србије.

Такође, овај закон ће позитивно утицати на бољу заштиту грађана Републике Србије приликом одласка на рад у иностранство, кроз јачање одговорности носилаца послова запошљавања приликом посредовања за запошљавање у иностранству.

6) Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима?

Примена овог закона неће створити трошкове ни грађанима ни привреди, с обзиром да се овим прописом не уређује никаква нова финансијска обавеза привредним субјектима и грађанима, нити је потребно обезбедити додатна финансијска средства за спровођење овог закона.

Напротив, очекује се да ће измене закона имати позитивне ефекте на буџет Републике Србије кроз решавање наведених проблема у пракси.

7) Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства, имајући у виду да се средства за спровођење мера активне политике запошљавања обезбеђују на годишњем нивоу, а да се остваривање права на поједине мере омогућава у оквиру обезбеђених средстава.

Такође, за обрачун и исплату новчане накнаде за случај незапослености додатна средства нису потребна.

8) Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

Предлог закона нема директног утицаја на стварање нових или затварање постојећих привредних субјеката и тржишну конкуренцију.

9) Да ли су све заинтересоване стране имале прилике да се изјасне о закону?

Предвиђа се усвајање овог закона по хитном поступку без одржавања јавне расправе, али обављени су бројни директни разговори са заинтересованим лицима. Нацрт закона је у поступку утврђивања послат на мишљење свим релевантним органима.

10) Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа?

Након доношења овог закона, извршиће се обука запослених који обављају послове везане за закон у Националној служби, а извршиће се и измене општих акта Националне службе.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАПОШЉАВАЊУ И ОСИГУРАЊУ ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: ВЛАДА

Обрађивач: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености

Draft Law on Amendments and Additions to the Law on Employment and Unemployment Insurance

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односи на нормативну садржину прописа

Члан 101. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, Сарадња у области социјалне политике – усклађен

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађеност са њима

Наслов IX Уговора о функционисању Европске уније, запошљавање – усклађен

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и усклађеност са њима

Нема

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима

Нема

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

Разлог делимичне усклађености састоји се у томе што претежни део материје коју уређују прописи Европске уније није предмет регулисања овог прописа

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

Нема

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

Не

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

Не

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

С обзиром да нема секундарних извора права у материји коју уређује Предлог закона о изменама и допунама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, нису извршене консултације са Европском комисијом.